

פניני הסופר

פר' שמיני תשפ"ה

דברי תורה נבחרים מתורת מרן החתם סופר זי"ע

גיליון 377

שלימות הברכה להיות מרוצים

"וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם"

פירשו חז"ל היינו ברכת כהנים - יברכך יאר ישא. נפרש בקיצור, ידוע דברי חז"ל על קושיית מלאכי השרת כיצד נושא פנים לישראל הא כתיב 'אשר לא ישא פנים' השיב הקב"ה, כתבתי ואכלת ושבעת וברכת והם מדקדקים עד כזית עד כביצה. הכוונה שהם מסתפקים במועט ונעשים שבעים ומרוצים, כיון שאינם חשובים בעיני עצמם ומעט כהרבה יחשב להם יותר מהראוי שיהי להם וראוים לנשיאות פנים.

אכן יש לדייק מדוע השיב ברמז לפי הפסוק באכלת ושבעת, ולא אמר בפירוש על הסתפקות במועט.

עוד יל"ד 'וישם לך שלום' הרי עדיף שאין כלל מחלוקת ופירוד לבבות. וכבר כתבתי הכוונה אחר שבירכם בתכלית הברכות ברכה ושמירה והארת פנים וחו, מ"מ אין אדם מסתפק אם יש לו מנה רוצה מאתים יש לו כבוד כל כך עוד רוצה יותר. לכן דווקא סוף הברכה היא 'וישם לך שלום' בגופך ובעצמך להיות מרוצים ולהסתפק במה שחנך.

והשיב הקב"ה שזהו כביכול לטובת עצמו ית"ש ועפ"י מה דאיתא עבודה צורך גבוה היא וגם ברכה צורך גבוה וכתוב ואכלת ושבעת וברכת ע"ד ישמעאל בני ברכני (ברכות ז' ע"א) והנה הם מברכים אותו ית"ש על כזית ועל כביצה והשתא אם יש להם מדת הסתפקות ושביעה במועט הרי עלאה מתברך מה שאין כן אי לא יסתפקו יהי ברכתם לבטלה ויהי נפסד ברכת גבוה וק"ל:

השועל גרוע בהרבה מהזאב

"עגל לחטאת לאהרן ושעיר עזים לחטאת לעם"

ביום הקמת המשכן ציווה ה' להביא שני סוגי קרבן חטאת, אהרן הכהן צריך להביא עגל - והטעם לכפר על עוון העגל, וכל ישראל העם מביאים שעיר עזים, והטעם לכפר על חטא מכירת יוסף. {מובא בתרגום יונתן}

צריך להבין עניין שני סוגי הקורבנות.

אלא יש בעלי חיים כמו זאבים, שהוא מפורסם ובעלי חיים יודעים ומכירים בו, ונשמרים ממנו. גם כאשר פוגע וגוזל במשפט יבואנו ושופט צדק ישפטהו, אך השועל גרוע ממנו, הכוונה לרמאי נדמה לצדיק ואין הבריות נשמרים ממנו, ובתחבולותיו עושה כל רע, ואי אפשר להביאו במשפט על עשיותיו ותחבולותיו והוא רע הרבה מן הזאב.

והיינו ארמי אובד אבי לבן הדומה לשועל וירד מצרימה לפרעה הדומה לזאב, ועדיף מלבן שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולבן ביקש לעקור את הכול.

והנה מעשה עגל דומה למעשה זאב וכן מכירת יוסף עצמו. אך שחיתת שעיר עזים להטביל כתונת בדם לרמות את יעקב ולומר הכר נא זהו מעשה שועל שהוא גרוע הרבה ממעשה זאב ואין כאן מקום להאריך:

עבודת אהרן נחשבת לכל ישראל

זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'

יש לדייק שני דברים. א. מדוע כתוב בלשון רבים ציווה ה' תעשו, הלוא דיבר רק לאהרן, ב. מהו וירא אליכם כבוד ה' כבר אמר כי היום ה' נראה אליכם.

אלא ידוע כי שלוחו של אדם כמותו, שנאמר ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל וכי כל הקהל שוחטים? מאכן שלוחו של אדם כמותו, הכי נמי הם יעמדו ויכונו שיהיו עושה בשליחותם לא כשלוחא דרחמנא לחוד אלא גם בשליחותם. ועל ידי כוונה זו שלוחו - כמותו, וירא אליכם לכולכם כבוד ה' כי כולכם הקרבתם.

תשית לראשם עטרת פז

ברכתי תעלה לראש משביר מעיומק לב נביע את תודתנו והוקרתינו, אל מעלת כבוד ידידינו היקרים הפועלים ללא לאות להגדיל ולרומם קרן התורה ולומדיה בכל עת ועונה

הנהלת 'תורה ויהדות לעם'

ובפרט לחאי גברא יקירא, התורה לו חביבה, כבוד לומדיה לרוממה

הרה"ח יעקב ליזרוביץ שליט"א

העומד בראש הארגון שנים רבות

יחא רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, להמשיך עוד להגדיל תורה ולהאדירה, להרבות גבולה בתלמידים מתוך בריות גופא ונהורא מעליא ויתקיים הכתוב כי מצינן תעא תורה ודבר ה' מירושלים.

מינון מדויק

השלג הכבד שנערם בחוצות ירושלים, גרמה הנאה גדולה לילדי העיר התוססים, שעות רבות בילו בחוץ בניסיון לבנות בובות שלג מרהיבות ועוד. אך הקור המקפיא הביא להצטננות וחום גבוהה. בין הילדים שחטפו שיעול כבד ושאר תופעות לוואי היה יענקי גוטפריד כאשר במרפאה הפנו אותו אל מכון רנטגן, לעריכת צילומים, שהצביעה על דלקת ראות חריפה...

הרופא עיין בכובד ראש בצילומים, והורה אנטיביוטיקה פעמיים בוקר וערב, משך 21 יום בנוסף למנוחה בבית. את החומר החריף לא בלע כ"כ בקלות. היו צריכים להחזיק פה פתוח כדי לבלוע את התרופה.

חברו שמוליק גם לא הרגיש טוב, הייתה לו שפעת קלה יחסית, לכן היה די בסירופ אקמול בטעם תות. כעבור שבוע בבית סיכמו ההורים כי יענקי יילך בשעות הבוקר אל בית שמוליק וישחקו יחד. הוא ראה כיצד נותנים לו את האקמול המתוק. החליט שגם לו מספיק תרופה זו ואין צורך באנטיביוטיקה המרה. חוסר אחריות גרמה לחום גבוה ועוד עד שהובל בבהלה אל חדר מיון. שם הומלץ על אשפוז, ועירו החומר דרך הווריד.

שעת לילה מאוחרת במחלקת ילדים, יענקי מתעורר ופונה לספר לאביו ששהה ליד מיטתו, כיצד שבוע שעבר הלך לביתו של שמוליק. כשראה את הסירופ המתוק {הכוונה לאקמול} החליט על הפסקת תרופה חריפה, הוא גם רוצה כמו שמוליק קרא בקול מתוק של ילד צעיר. הוא אכן לא הבין מה החילוק בין שני התרופות...

המנהג לאפות בשבת זו חלות בצורת מפתח, לרמז על פרנסה והשפעות טובות מהחג שעבר לטובה. למעשה יכול אדם להיות מלא באוצרות גדולים, אך ללא המפתח המתאים יישאר ברחוב... נתאר בן אדם יראה אצל חברו מפתח יפה ומרשים ירוץ לחנות ויבקש 'לשכפל' אותו דבר, ברור כשיגיע הביתה את הדלת שלו זה לא יצליח לפתוח... כל אחד עם המנעול המיוחד אליו, יש את המפתח המתאים. {יתירה מזו במפתח אפס אף אחד לא נועל את הבית} עבר יו"ט נפלא ניתן להעריך את האורות הגדולים **שקבלנו** ההשפעות הטובים שעברו **עלינו**, ואפשר לפזול החוצה, להיזכר בבנו של הגיס הצעיר, כיצד שר אצל סבתא 'מה נשתנה' יותר חזק מיענקי הבן **שלנו**. וכיצד השטריימל של החבר אחר השיפוף היה נראה יותר מבריק **משלנו**, {אך אינו מודע להלוואה הגדולה שנטל לצורך ההוצאות...}

המטרה היא להפנים, שבזאת עולם הרכיב ונתן באופן מדויק לפי הדלת והמנעול שלנו. מפתח בלעדי שרק **בעזרתו** נצליח לפתוח הדלת ולהגיע לאוצרות השמורים רק בשבילנו... נזכה למצב של פתח לנו ה' אלוקינו שערי אורה ושערי ברכה... אך באם נביט ונציץ ללא עבר מה יש לשכנים ולאחרים, דבר ראשון נשאר בחוץ הדברים הטובים שכן יש לנו נפסיד.

שבת המפתח עם חודש מברכים אייר אני ה' **רופאך מגיעים יחד**. כמו ברפואה מבינים שהטיפול של ראובן אינו דומה לטיפול של שמעון, זהו המפתח לזכות לכל הישועות ובעיקר לפתוח את פתחי לבבנו...

יחדשו הקב"ה עלינו ועל כל ישראל לששון ולשמחה, לישועה ונחמה **לחיים טובים** ולשלום **ולרפואה שלימה**...

יחד לבנינו לאהבה את שמך...

זה הדבר אשר צוה ה' תעשו

במדרש אמר משה אותו יצר הרע העבירו מלבבכם אלא עבדו הקב"ה (ה'). יש לפרש הנה ישראל רננו שלא שרתה שכינה אחר כל המעשים שעשו, עד שהתפלל משה, ובאמת תמוה למה לא שרתה שכינה מיד כאשר אמר להם משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא עליכם כבוד ה'.

ויש לומר כן הנה ידוע שיש מדרגות מדרגות בבני אדם, והיצר הרע מסיתם לעבור איסורים פשוטים ונגלים כגון לאכול בשר נבילות וטריפות וכדומה.

אבל צדיקים שדבקים תמיד בעשיית מצוותיו של הקב"ה כדי להנות מנועם זיו השכינה, הגם באמת שגם זה טוב הוא, מכל מקום בעשיית המצוה על דרך זו כוונתם גם להנאת עצמם, אבל העיקר שיהיה לשם שמים ולא כדי להנות מנועם המצוה ועל ידה הדביקות בשכינה, כי הוא בבחינת ויחזו את האלוקים, ומתרגם והווי חדן וכו' כאלו אכלין ושתן.

ממילא אף נדב ואביהו כוונו **להנות** בקרבתם לאור השכינה. והיינו בקרבתם לפני ה' תכליתם היה במעשי הקטרת להתקרב לפני ה', ולא לעשות המצוה בכל כוונתם רק כאשר צוה ה' לו לבדו. וזה אותו היצר הרע העבירו מלבבכם, היצר הרע שהיה בשעת מתן תורה, וזה הדבר אשר צוה ה' תעשו, רק משום שצוה ה', ולא משום שתשרה שכינה ביניכם, ואז ממילא כיון שהמצווה רק לשם שמים ירא עליכם כבוד ה'. וע"ז הוצרך משה להתפלל.

ברכת ה' עליכם

זה הדבר אשר צוה ה' תעשו

נראה לפרש הנה קדושת בית הכנסת חלה, אפילו בנו לשם בית הכנסת, דווקא עד שיתפללו בו פעם ראשונה אז חל קדושת בית הכנסת. כדאיתא בשו"ע או"ח סימן קנג סעיף ח, לכן הוצרך משה להתפלל תחלה בו וחלה הקדושה ושרתה השכינה.

אחר שיצאו אמר משה יהי רצון שתשרה השכינה במעשי ידיכם, שראה משה שנפלו על פניהם וירונו, אמר גם במשא ומתן במעשי ידיכם תשרה שכינה, תשאו ותתנו באמונה ותהא ברכת ה' עליכם.

חזו בני חביבי דעסקין בשמחת התורה

וישמע משה וייטב בעיניו.

רמז מוסר. אהרן פלפל עם משה, וזה היה פלפול הראשון לאחר מתן תורה, והיה יכול משה להתאמץ ולומר הלא אני יודע יותר כי אני קבלתי מהקב"ה התורה כולה עם פירושה ולמדתיה לכם, מכל מקום כיון שראה שהאמת עם אהרן הודה לו, ומודה על האמת, הוא מדברים שהתורה נקנית בהם, ומדת החכם ומודה על האמת, והוטב בעיני משה שראה שמתחילין לפלפל בפלפול התורה ובפלפול של אמת לאמיתיה, כמו שהעיד הקרא על אהרן תורת אמת היתה בפיהו, והוטב בעיניו של משה. וזה וישמע משה וייטב בעיניו, לא לבד שהודה לו אלא עוד הוטב בעיניו.